

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

หัวข้อที่ทำการวิจัยครั้งนี้คือ "บทบาทผู้นิเทศการพยาบาลของโรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศการพยาบาลในโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค ตลอดจนสำรวจข้อเท็จจริงต่าง ๆ ปัญหาและความคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติในหน้าที่ของผู้นิเทศการพยาบาล

เมื่อได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำการศึกษาค้นคว้าในหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องนี้แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างประชากรจากพยาบาลที่ทำหน้าที่นิเทศการพยาบาลและพยาบาลประจำการจากโรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค 3 แห่งคือ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลขอนแก่น และโรงพยาบาลสงขลา

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือพยาบาลที่ทำหน้าที่นิเทศการพยาบาลจากโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ 20 คน จากโรงพยาบาลขอนแก่นจำนวน 10 คน จากโรงพยาบาลสงขลา จำนวน 10 คน และพยาบาลประจำการจากโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ 100 คน จากโรงพยาบาลขอนแก่น 20 คนและจากโรงพยาบาลสงขลา คน 40 รวมประชากรที่ต้องศึกษาทั้งสิ้น 200 คน

การเลือกตัวอย่างประชากรกำหนดไว้ว่าให้ผู้นิเทศการพยาบาลในหน่วยงานหนึ่งตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะงานที่ตนปฏิบัติอยู่และให้พยาบาลประจำการจำนวน 4 คน ในหน่วยงานนั้นให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพและงานที่ผู้นิเทศการพยาบาลปฏิบัติอยู่ การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการวิธีนิเทศการพยาบาล บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของผู้นิเทศการพยาบาลจาก ตำรา และจากผลงานวิจัยของ นางอรพินธ์ เจริญผล และ น.ส.สุนันท์ สมรรถกิจจจร ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง

บทบาทผู้นิเทศการพยาบาลของโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร และได้นำมาดัดแปลงแก้ไขสร้างเป็นแบบสอบถาม ประเภทมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวนทั้งสิ้น 54 ข้อ และได้ทดสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) โดยจัดทำแบบทดสอบจำนวน 10 ชุด ให้หัวหน้าพยาบาลและหัวหน้าตึกในโรงพยาบาลตำรวจตรวจสอบรายการของแบบสอบถามว่าใช้ได้หรือไม่ ผลปรากฏว่ามีผู้ให้ความเห็นว่าใช้ได้ถึง 90 % และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจแก้ไขและคัดข้อที่ยอมรับว่าตรงตามเนื้อหาที่ต้องการไว้ นอกจากนี้ ได้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยผู้วิจัยทำแบบสอบถามที่ได้หาความตรงแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ก็ได้นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการแบ่งครึ่ง (Split half -reliability) จากสูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman -Brown) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.972 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีระดับความเชื่อมั่นสูง

สูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman-Brown)¹

$$r_t = \frac{2 r_h}{1 + r_h}$$

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ภาค

ภาคที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาคที่ 2 เป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating-Scale) โดยแบ่งลักษณะงานของผู้ตรวจการพยาบาลเป็น 3 ด้านคือ

1. ด้านการบริหาร มีคำถามทั้งหมด 21 ข้อ
2. ด้านการพยาบาล มีคำถามทั้งหมด 14 ข้อ
3. ด้านการศึกษา มีคำถามทั้งหมด 29 ข้อ

¹⁻

สภาพ วาดเขียน และอรพินธ์ โภชนาคา, การประเมินผลการเรียนการสอน (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518) , หน้า 37 .

แบบสอบถามในภาคนี้ ได้สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาล โดยผู้ตอบซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการพยาบาลตอบว่า ลักษณะงานหนึ่ง ๆ นั้น ผู้ตรวจการ ทำเอง ทำร่วมกับผู้อื่น หรืองานนั้นไม่มีการจัดทำโดยกำหนดความหมาย และคะแนนไว้ดังนี้

"ทำเอง" หมายความว่า ผู้ตรวจการพยาบาลปฏิบัติงานนั้นด้วยตนเอง มีคะแนนเท่ากับ 3

"ทำร่วมกับผู้อื่น" หมายความว่า ผู้อื่นเป็นผู้ปฏิบัติงานนั้น และผู้ตรวจการ เข้าไปร่วมด้วย มีคะแนนเท่ากับ 2

"ผู้อื่นทำ" หมายความว่า ผู้อื่นปฏิบัติงานนั้นมีคะแนนเท่ากับ 1

"ไม่มีการจัดทำ" หมายความว่าไม่มีการปฏิบัติงานนั้น , ในหน่วยงานนั้น มีคะแนน เท่ากับ 0

ส่วนถ้าผู้ตอบดำรงตำแหน่งพยาบาลประจำการให้ตอบว่า ผู้ตรวจการในหน่วยงานของ การทำงานได้กี่มากน้อยเพียงไร โดยกำหนดความหมายและคะแนนไว้ดังนี้

"ดีมาก" หมายความว่า การปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ กระทำอย่างจริงจังโดยผู้ ตรวจการพยาบาล จนประสบผลสำเร็จ และได้ผลสมบูรณ์มากที่สุด มีคะแนน เท่ากับ 3

"ดี" หมายความว่า การปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ มีการลงมือกระทำและประสบ ผลสำเร็จพอสมควร มีคะแนนเท่ากับ 2

"ไม่ดี" หมายความว่า มีการปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ หรือยังไม่มีการกระทำอย่างจริงจัง ในเรื่องนั้น ๆ มีคะแนนเท่ากับ 1

"ไม่มีการจัดทำ" หมายความว่า ไม่มีการปฏิบัติงานนั้น ๆ ในหน่วยงานของท่าน มีคะแนนเท่ากับ 0

ภาคที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานนิเทศการ พยาบาล ในภาคนี้แบ่งเป็น 3 ข้อใหญ่คือ

1. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับงานนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วยข้อความจำนวน 11 ข้อ
2. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานของผู้นิเทศการพยาบาล ประกอบด้วยข้อความ จำนวน 12 ข้อ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกผู้นิเทศการพยาบาล แบ่งออกเป็น
- 3.1 วุฒิทางการศึกษา ประกอบด้วยข้อความจำนวน 5 ข้อ
 - 3.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ประกอบด้วยข้อความจำนวน 5 ข้อ
 - 3.3 คุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบด้วยข้อความจำนวน 17 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้หาแบบสอบถามไปทำการสอบถามพยาบาลที่ทำหน้าที่นิเทศการพยาบาล และพยาบาลประจำการ ณ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลขอนแก่น และโรงพยาบาลสงขลา โดยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์และมอบให้อาจารย์สมบัติ เกษะ อาจารย์สุนันท์ สมรรถกิจจจร และอาจารย์ปิยะพร ทิษโสภา แห่งคณะพยาบาลศาสตร์ และวิทยาลัยพยาบาลสงขลาเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนให้แก่ผู้วิจัย ผลปรากฏดังนี้.

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

โรงพยาบาล	ผู้นิเทศการพยาบาล			พยาบาลประจำการ		
	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ
นครเชียงใหม่	20	16	80.00	100	79	79.00
ขอนแก่น	10	8	80.00	20	14	70.00
สงขลา	10	9	90.00	40	30	75.00
รวม	40	33	82.50	160	123	76.87

จากตารางที่ 1 แสดงว่าจำนวนแบบสอบถามผู้นิเทศการพยาบาลที่ส่งไปทั้งหมดก็ได้รับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 82.50 และแบบสอบถามพยาบาลประจำการที่ส่งไปทั้งหมดก็ได้รับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 76.87 รวมกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามไป 200 ฉบับ ได้รับคืนมา 156 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.00 แบบสอบถามที่ใช้ได้จริงทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลดิบคืนมาทั้งหมด จำนวน 156 ฉบับแล้ว ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่ แยกตามหัวข้อ คิดเป็นร้อยละ โดยหาค่าเฉลี่ยโดยน้ำหนัก (Weighted mean) สอนเป็นตาราง และแผนภูมิพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้นิเทศการพยาบาล และพยาบาลประจำการ เป็นรายชื่อและรายคำ ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่าง ระหว่างหมู่ โดยคำนวณอัตราส่วนวิกฤติ (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{f_1 x_1 + f_2 x_2 + f_3 x_3 + \dots + f_n x_n}{N} \quad 1$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2} \quad 2$$

เมื่อ S.D = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum fx^2$ = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

3. ทดสอบภาวะแห่งความแปรปรวน (Variance = σ^2) ของตัวอย่างทั้งสองหรือ ทดสอบว่า $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ หรือไม่

โดยทดสอบค่า F (F - test) ดังนี้³

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3, พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 40.
² เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.
³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 89.

3.1 ตั้งสมมติฐาน $H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$

3.2 $F = \frac{\sigma_1^2}{\sigma_2^2} (\sigma_1^2 > \sigma_2^2)$
และชั้นแห่งความเป็นอิสระต่างก็เป็น $n - 1$

3.3 เปรียบเทียบ F ที่คำนวณไว้
กับ F ในตารางที่ 4 หน้า 108 (ภาคผนวก)

3. ถ้า F ที่ได้จากการคำนวณ น้อยกว่า F จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญที่กำหนดให้
ณ ชั้นแห่งความเป็นอิสระทั้งสอง ก็หมายความว่า ผลการทดสอบไม่มีนัยสำคัญดังนั้นตัวอย่าง
ทั้งสองมาจากประชากรที่มีความแปรปรวนเหมือนกัน จึงใช้การทดสอบ t (t -test) ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้

4. หากค่าอัตราส่วนวิกฤติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

$$\text{โดยสูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}}}$$

$$\sqrt{\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}}$$

$$\text{และ } Sp = \sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}}$$

เมื่อ $t =$ อัตราส่วนวิกฤติ t

$\bar{x}_1 =$ ค่าคะแนนเฉลี่ยของศูนย์โรคการพยาบาล

$\bar{x}_2 =$ ค่าคะแนนเฉลี่ยของพยาบาลประจำการ

$Sp =$ pool standard deviation
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ย

4

Ronald E. Walpole, Introduction to Statistics (4 th printing;
New York; Macmillan Co., 1972) p. 161.

5

Loc. Cit.

n_1 = จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา

n_2 = จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาทั้งหมด

s_1 = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา

s_2 = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา

เปรียบเทียบค่า t ที่คำนวณได้ มีค่าตัวเลขมากกว่า t จากตารางที่ระดับความ
มีนัยสำคัญที่กำหนดให้ ก็หมายความว่าไม่รับสมมติฐาน (Reject Hypothesis)

ค่าสถิตินั้น ไม่เป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้

ถ้า t ที่คำนวณได้มีค่า ตัวเลขน้อยกว่า t จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญที่
กำหนดให้ ก็หมายความว่า ยอมรับ สมมติฐาน (Retain hypothesis) ค่าสถิตินั้น เป็น
ไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย